Un documental reivindica el llegat del mestre Antoni Balmanya

Balmanya impartí ensenyança durant quatre dècades a l'escola d'Espolla i esdevingué un impulsor de l'escola activa

El rodatge es va fer l´estiu de l´any passat

CRISTINA VILÀ

A principis de l´any passat, el productor audiovisual barceloní Pau Guixà va dirigir-se a l´Ajuntament d´Espolla amb una proposta sota el braç: fer un documental sobre el mestre Antoni Balmanya (1846-1915). Coincidia que es commemorava el centenari de la seva mort. L´Ajuntament va veure la proposta amb bons ulls i ara, fa tot just unes setmanes, es va presentar oficialment el documental a la Sala la Fraternal d´Espolla.

Guixà reconeix que per fer aquest treball audiovisual, amb el segell Panoràmica Produccions Audiovisuals, ha partit de la poca bibliografia que s´ha publicat sobre el personatge, concretament del llibre 'El mestre Antoni Balmanya i Ros. Un iniciador de la renovació pedagògica a Catalunya' (1992) del també mestre i director de la revista 'Alberes', David Pujol, i de la tesi doctoral de la doctora en Filosofia i Ciències de l´Educació per la Universitat de Barcelona, Pilar Heras. Ambdós apareixen en el documental parlant sobre Balmanya, així com altres personalitats del món de l´educació com el catedràtic d´Història de l´Educació a la Universitat de Girona, Salomó Marquès, o el doctor en pedagogia Josep González-Agàpito. El perquè Balmanya no apareix citat quasi en els estudis de la història de la pedagogia és "perquè aquests comencen a principis del segle XX i Balmanya mor el 1915".

Com una taca d´oli

"Ara que es parla tant de renovació pedagògica i de nova escola, ell feia escola activa sense voler-ho", recorda Guixà tot citant Salomó Marquès, que, en el documental, explica com "altres mestres van sentir a parlar dels mètodes de Balmanya i es va anar escampant". Aquest mestre, format a l´Escola Normal de Barcelona i que va tenir de mestre Joan Clarà, va anar a parar a Espolla, fins a la seva jubilació i mort, possiblement patint una mena de càstig o exili forçós que, ell, per altra banda, va ser capaç de positivar de forma intel·ligent. "Era un home d´idees carlines i anava a la contra de l´oficialitat liberal del moment", recorda el mestre, escriptor i també historiador local, Joan Vergés.

Tal com explica el doctor en Pedagogia, González-Agàpito, l´aparició del mestre Balmanya és producte d´una inquietud de la societat, "més sensible al valor de l´educació com a eina de promoció i dinamització social i econòmica". Ell creu que per això sorgeix a l´Empordà un grup de mestres de pobles petits que busquen renovar

el medi educatiu a través de les Converses Pedagògiques el 1903. Antoni Balmanya fou un d´ells, "un aristòcrata dels mestres, segons el qualifica Galí", "d´aquells que van fer pedagogia; ells creien en aquest ofici i anaven més enllà", comenta Pilar Heras.

En el documental, hi pren un paper essencial el poble d´Espolla. En tot moment, es convida l´espectador a veure quins eren els escenaris pels quals Balmanya es movia, on vivia, on va néixer la seva dona i on impartia classes, tant els edificis com l´entorn natural, ja que ell incitava els alumnes a aprendre tot experimentant. Fins i tot, es mostra un quadern d´estudi de Jaume Calverol, alumne d´Àngel Costal, que va ser seguidor de Balmanya. "Va ser un personatge molt interessant", conclou Guixà, que espera que el documental es pugui projectar en alguna televisió local.

Font del document:
http://www.emporda.info/cultura/2016/05/10/documental-reivindica-llegat-del-mestre/313814.html?utm_source=rss